

شاهنشاه بزرگ هخامنشی

داریوش آریایی

به انضمام خلاصه‌ای از تاریخ هخامنشیان
تا حمله اسکندر به ایران

مسعود عطوفت شمسی

۱۳۹۴

سرشناسه	عنوان و نام پدید آور
مشخصات نشر	مشخصات ظاهری
مشخصات ظاهری	شابک
وضعیت فهرست نویسی	یادداشت
موضوع	موضوع
رده بندی کنگره	رده بندی دیویی
شماره کتابخانه ملی	
۳۸۹۹۶۳۸:	۹۵۵/۰۱۶۰۹۲:
۷۲-۸-۰۹۲-۳۳۲-۹۶۴-۹۷۸:	ISBN: 978-964-332-092-8:
۱۳۹۴:	۵۰۰ نسخه:
۱۳۹۴:	۲۰/۰۰۰ تومان:
۹۷۸-۹۶۴-۳۳۲-۰۹۲-۸:	۸۸۹۷۵۵۸۱-۴:

انتشارات جاویدان با همکاری انتشارات بدرقه جاویدان

شاهنشاه بزرگ هخامنشی

داریوش آریایی

مسعود عطوفت شمسی

نوبت چاپ :	اول ۱۳۹۴
شمارگان :	۵۰۰ نسخه
لیتوگرافی :	ترنج رایانه
چاپ :	چاپخانه جام طلایی
قیمت :	۲۰/۰۰۰ تومان
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۳۳۲-۰۹۲-۸
ISBN:	978-964-332-092-8

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب، خیابان فروردین، کوچه نوروز، پلاک ۲۶

تلفن: ۶۶۴۱۴۳۶۲ - ۶۶۴۱۱۵۰۸

فروشگاه: خیابان ولیعصر، نبش خیابان فاطمی، انتشارات بدرقه جاویدان

تلفن: ۸۸۹۷۵۵۸۱-۴

«کلیه حقوق محفوظ است»

فهرست مطالب

۷	پیش‌گفتار
۱۳	آغاز تاریخ
۱۶	تقسیمات تاریخ
۱۷	کلیات تاریخ ایران
۲۶	اقوام آریائی
۳۱	زرتشت
۴۰	دولت ماد
۴۸	تمدن مادی
۵۹	پارسی‌ها و سلسله هخامنشی
۶۰	شجره نسب پارسی‌ها
۶۲	سلطنت کوروش بزرگ
۶۹	نام‌کوروش در تورات
۷۰	اولین منشور آزادی ملل به فرمان‌کوروش کبیر
۷۴	مرگ‌کوروش
۷۸	خصال‌کوروش
۸۱	کبوجیه
۸۴	واقعه بردیای دروغی
۸۸	پاسارگاد
۹۷	داریوش آریائی

۱۰۲		اوضاع ایران در زمان داریوش
۱۰۳		کشته شدن گنوماتای غاصب
۱۱۰		کتیبه بزرگ بیستون
۱۱۳		ترجمه کتیبه بیستون
۱۳۲		بناهای داریوش
۱۴۱		مرگ داریوش
۱۴۳		تخت داریوش روی دوش نمایندگان ممالک تابعه
۱۴۳		ترجمه کتیبه
۱۴۲		نقش رستم مقبره داریوش
۱۴۳		ترجمه کتیبه نقش رستم
۱۴۸		کشورداری داریوش
۱۷۹		مذهب در زمان داریوش
۱۸۵		زبان و خط
۱۹۰		آثار داریوش و هخامنشیان در تخت جمشید
۱۹۳		پله کان بزرگ (سر در بزرگ) در تخت جمشید
۱۹۶		قصر صد ستون ابدانه (آبادانا)
۲۰۳		اندرون
۲۰۳		سه دری
۲۰۴		تپه مرکزی
۲۰۴		قصر هدیش (هدش) صحن کوچک
۲۰۷		کاخ تچر
۲۰۸		قصر جنوب شرقی
۲۱۱		دروازه ملل
۲۱۳		نمایندگان ممالک تابعه
۲۱۷		کتیبه خشیارشا

۲۲۲	 کاخ سه دروازه
۲۲۳	 قسمت خزانة
۲۲۶	 برج و بارو
۲۲۶	 دخمه ها
۲۲۷	 آثار شهر
۲۲۹	 بقیه کتیبه های تخت جمشید از شاهان هخامنشی
۲۳۷	 آثار شوش پایتخت زمستانی هخامنشی
۲۴۱	 کتیبه کانال سوئز
۲۴۲	 دکان داود
۲۴۳	 گور دخمه های دربند
۲۴۴	 گور دخمه های اسحق وند
۲۴۸	 استرو مردخای
۲۴۹	 اسامی پادشاهان دیگر هخامنشی
۲۵۰	 اردشیر اول
۲۵۰	 خشیارشا دوم
۲۵۰	 سفدیانس
۲۵۱	 داریوش دوم
۲۵۱	 اردشیر دوم
۲۵۲	 اردشیر سوم
۲۵۲	 ارشک
۲۵۳	 داریوش سوم
۲۵۳	 حمله اسکندر به ایران
۲۵۴	 شعر نظامی و شعر فردوسی در سوک شکست ایران

پیشگفتار

تعریف تاریخ - آغاز دوره تاریخی زندگانی انسان زمانی است که به اختراع خط نایل گشته و از گزارش زندگانی او، اطلاعات و اسناد کتبی به دست آمده است.

بنابراین موضوع تاریخ، بیان وقایع و حوادثی است که در دوره زندگانی اجتماعی انسان اتفاق افتاده و وجود آدمی در آنها مؤثر بوده است مثل: تشکیل و انقراض دولت‌ها، روابط دوستانه و خصمانه ملل، میزان تمدن اقوام مختلف، و خدمات ایشان در علوم و ادبیات و صنایع و غیره.

فایده تاریخ - می‌دانیم که افراد بشر از روز نخست متمدن نبوده‌اند، و این تمدنی که ما امروز از آن برخورداریم نتیجه رنج‌های فراوان و تدابیر و افکار عاقلانه اسلاف ما در قرون گذشته است. پس تاریخ چون آئینه تابناکی است که پیشرفت

تدریجی تمدن انسان را در آن می‌توان دید و از آن برای ادامه دادن به این پیشرفت سرمشق‌های نیکو می‌توان گرفت. تاریخ درس‌های گذشته‌ای است که برای آینده بکار باید بست. بهترین سرمشق‌های جوانمردی و فداکاری، مردانگی و وفا و شجاعت در گنجینه تاریخ زندگانی مردمان گذشته نهفته است. خواندن تاریخ ما را به این گنجینه گرانها رهبری می‌کند و مایه قوت قلب و روح و احساسات ما می‌شود.

تاریخ با اخلاق نیز بستگی کامل دارد و مفیدترین دستیار آن است. هیچکس نمی‌تواند حس حقشناسی و تقدیری را که از مطالعه کارهای خوب مردمان بزرگ، در وی پدید آمده، و نفرت و خشمی را که از خواندن شرح حال افراد زشتکار و خیانت‌پیشه در خود احساس کرده است، انکار کند. بنابراین مسلم است که خواندن تاریخ، احساسات نیک را تحریک و تقویت می‌کند، اراده را نیرو می‌دهد، و در دل‌های سرد، حرارت و هیجان پدید می‌آورد.

گذشته از آنچه گفته شد، خواندن تاریخ در حس میهن‌پرستی نیز تأثیر بسیار دارد و ما تا زمانی که تاریخ میهن خود را نخوانیم، به ارزش حقیقی آن پی نمی‌بریم. تاریخ، ما را از میزان کوشش و همتی که نیاکان ما برای ایجاد عظمت و تأمین شوکت و استقلال ایران بکار برده‌اند، و از رنج‌ها و مصائبی که در راه حفظ خاک میهن از آسیب بیگانگان و

بدخواهان کشیده‌اند آگاه می‌سازد. از آموختن تاریخ، به اهمیت سلطهٔ اسلاف خود که بزرگی و استقلال و بلندنامی و سعادتِ ایران، نتیجهٔ کار و کوشش و همتِ ایشان است پی می‌بریم و به این نکته متوجه می‌شویم که کشور ایران میراث مقدسی است که از گذشتگان به ما سپرده شده و ما نیز باید آن را به صورتی نیکوتر و بهتر به فرزندان و آیندگان و اخلاف خود بسپاریم.

تاریخ میان ایرانیان امروز و پدران و نیاکان درگذشتهٔ ایشان، بستگی و رابطه‌ای ایجاد می‌کند که بنیانِ میهن‌پرستی بر آن استوار است، و باید گفت ایران تنها کشوری است که به داشتن پادشاهان بزرگی همچون کوروش و داریوش، مفتخر است، و تنها یکی از آثار بجاماندهٔ آنان منشور کوروش کبیر است که خود به تنهایی به اندازهٔ ارزش آزادی در تمام ادوار تاریخ اعتبار دارد. در این استوانهٔ افتخارآمیز، کوروش کبیر، صلح و آرامش، برابری و عدالت، و آزادی ادیان و عقاید را برای بشریت به ارمغان آورده و در آرامگاه خویش در پاسارگاد اینگونه خود را معرفی می‌کند:

«من کوروش، شاه هخامنشی... فرمانروایی جهان را به پارسیان سپردم، پس بر این مقبره و خاکی که جسد مرا در خود جای داده است، رشک مبر».

و در جایی دیگر نیز وطن‌پرستی خود را اینگونه نقل کرده‌اند:

«فرمان دادم پس از مرگم، مرا بدون تابوت و مومیائی به خاک بسپارند تا اجزای بدنم، ذره ذره خاک ایران را تشکیل دهد».

بنابر مطالب فوق به این نتیجه می‌رسیم که پیدایش هخامنشیان در تاریخ باستان، رویداد بزرگی بوده و به راستی سلسله هخامنشی نه فقط یک امپراطوری، بلکه کارآیی آنان به منزله یک مکتب بوده است و منشور کورش، خود جام جم است برای همه ادوار تاریخ بشر، مخصوصاً برای ایرانیان، که به قول حافظ:

سال‌ها دل طلب جام از ما می‌کرد آنچه خود داشت ز بیگانه تمنا می‌کرد
مقایسه بین شخصیت کورش و آزادی‌خواهی او، با طرز رفتار پادشاهان و حکام ظالم که فخر و عظمت خود را در ویران کردن مرز و بوم و خانمان‌های دیگران و کشتار مردم بی‌گناه می‌دانستند، واقعاً باعث تأمل و تفکر است و می‌بایست موجب درس عبرت دیگر زمامداران هم باشد.

محمود علمی

بهار سال ۱۳۹۴ هجری شمسی